

Meri-Lapin ympäristölautakunta
Suensaarenkatu 4
95400 Tornio

Päätöksen antopäivä 5.7.2022
Päätöksen tiedoksisaantipäivä 12.7.2022
Dnro 1431/11.01.00.06/2021, 28.6.2022 § 53

Lupapäätöksen muutos lupamääräyksien 13 ja 14 osalta (MELAYMP 19.5.2026 § 47)

MAA-AINES- JA YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS MAA-AINEKSEN (LOUHE, MOREENI JA SORA) LOUHINTAAN, OTTAMISEEN JA MURSKAUKSEEN TILALLE KTK-KUUSELA 241-406-37-21, KEMIN AJOTILAUS OY, KEMINMAA

ASIA Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n ja ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukainen päätös lupahakemuksesta, joka koskee 1 192 000 k-m³:n maa-aineksen (louhe, moreeni ja sora) louhintaa, ottamista ja murskausta kymmenen vuoden aikana. Ottamisalueen pinta-ala on noin 15 hehtaaria.

HAKIJA Kemin Ajotilaus Oy
Valajankatu 1, 94600 Kemi
Yhteyshenkilö: Eero Kokko, puh. 040-0256750
Y-tunnus: 0190876-6

ALUEEN SIJAINTI

Maa-ainesten ottamisalue sijaitsee Keminmaan kunnan Lautiosaaren kylän Tuhkamaassa tilalla KTK-Kuusela 241-406-37-21. Alue on käytössä olevaa ottoaluetta ja kasvatusmetsää.

ASIAN VIREILLETULO

Hakemus on saapunut Meri-Lapin ympäristölautakunnalle 9.12.2021, jolloin se on tullut vireille. Hakemusta on päivitetty 27.12.2021 sekä 19.1.2022. Hakemusta on täydennetty vesiasioiden osalta 8.3.2022 sekä 14.6.2022 arkeologisella selvityksellä.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA ALUEEN KAAVOITUS

Alueella on Meri-Lapin ympäristölautakunnan samalle alueelle 30.9.2016 myöntämä maa-ainesten ottamislupa (152 000 k-m³), jonka voimassaolo päättyy 30.9.2026. Alueella on myös ympäristölautakunnan 29.6.2018 antama ja 6.5.2020 viranhaltijapäätöksellä päivitetty maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukainen lupa, joka on voimassa 30.6.2030 asti.

Meri-Lapin ympäristölautakunta on 26.1.2021 §12 päätöksellään siirtänyt Kemin Ajotilaus Oy:lle maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisen Morenia Oy:lle myönnetyn maa-aines- ja ympäristöluvan oikeuksineen ja velvoitteineen 8.12.2020 tehdyn kiinteistökaupan johdosta. Lupa on voimassa 21.12.2027 saakka.

Meri-Lapin ympäristölautakunta on 19.02.2019 §26 päätöksellään siirtänyt Kemin Ajotilaus Oy:lle maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisen Rudus Oy:lle 25.3.2014 myönnetyn maa-aines- ja ympäristöluvan oikeuksineen

ja velvoitteineen 25.1.2019 tehdyn kiinteistökaupan johdosta. Lupa on voimassa 31.3.2024 saakka.

Alueella on maakuntakaava, kaavamerkintä on M. Suunniteltu kallioaineksen ottoalue sijaitsee Länsi-Lapin maakuntakaavassa merkityllä Tuhkamaa-ainesten ottoalueella (EO 2412). Ottoalueella on muinaismuisto kohde SM 3581.

TOIMINTA-ALUEEN YMPÄRISTÖ

Alueen ympäristö on käytössä olevaa ottoaluetta ja kasvatusmetsää. Ottamisalueen pohjoisosassa on kasvatusmetsää sekä maa-ainesten ottamisaluetta. Itäpuolelta alue rajoittuu Outokumpu Oy:n Kemin kaivoksen kaivosalueeseen (Elijärven kaivos) ja kasvatusmetsään. Eteläpuolelta alue rajoittuu kasvatusmetsään, samoin lännessä. Tapojärvi Oy:n ja Morenia Oy:n ottoalueille on matkaa n. 800m.

Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Lähin pohjavesialue sijaitsee n. 3 km:n etäisyydellä alueesta luoteeseen (Saarenkylänkangas) Risikon pohjavesialue sijaitsee n. 4,5 km:n etäisyydellä ottoalueelta länteen (kuva 2).

Lapin ELY-keskuksen mukaan suunnitellulla maa- ja kiviainesten ottoalueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 20-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4), luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen pesäreviirejä (17.1.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

Tornionlaakson museon lausunnon perusteella hakija on teettänyt alueelta arkeologisen selvityksen ja sen perusteella alueelta ei sijaitse tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Lähin asuinrakennus sijaitsee Päivärinteellä, n. 900 m suunnittelualueelta länteen. Lähimmät Rovaniemen alueen omakotitalot sijaitsevat noin 4km suunnittelualueelta lounaaseen. Mt 9205 (Elijärventie) kulkee noin 1,3 km:n päässä suunnittelualueen pohjoispuolella.

Suunnittelualue on ojitettu. Alueen pintavedet virtaavat länteen ja etelään, molemmissa suunnissa alavammilla alueilla on soistumia. Suunnittelualueella ei ole lähteitä tai kaivoja.

HAKEMUS JA OTTAMISSUUNNITELMA

Yleiskuvaus

Kemin Ajotilaus Oy hakee maa-ainekslain mukaista lupaa maa-ainesten ottamiseen 1 192 000 m³ktr määrälle 10 vuoden aikana. Vuosittainen tuotantomäärä on keskimäärin 119 000 m³/vuosi. Otettava kiviaines on kalliota ja sen

peitteenä olevaa moreenia ja soraa. Suunnitelma-alue käsittää 15 ha:n kokoi-
sen alueen.

Otto ulotetaan tasolle +12,0 m (N2000). Kuuselan kallioalueella murskataan
alueelta otettavaa kalliokiviainesta tie- ja muuhun infrarakentamiseen. Alueelta
louhittu materiaali syötetään murskauslaitokseen tai seulaan, jossa se muoka-
taan haluttuun raekokoon. Valmiit tuotteet varastoidaan myyntiä varten alueel-
la. Kalliota ja muita rakentamiseen kelpaavia maa- ja kiviaineksia käytetään
rakentamiseen jalostamattomana tai jalostettuna (murskattuna/seulottuna).
Louhittavalta alueelta poistetaan pintamaat (n. 80 000 m³ktr), jotka varastoi-
daan myöhemmin tehtävää maisemointia varten pintamaiden välivarastointi-
alueelle. Irtomaapeitteen luiskaukset voivat ulottua suunnittelualueen ulkopuo-
lelle.

Ottamisalueen pohjoispuolella olevalta Elijärventieltä on olemassa oleva sora-
päällysteinen tieyhteys alueelle. Tietä on jatkettu ottoalueen kautta Elijärven
kaivosalueelle. Liikenne Elijärven kaivokselle ohjataan rakennetun tien kautta.
Keskimääräinen liikenne alueella toimittaessa on n. 45 kuorma-autoa vuoro-
kaudessa.

Louhinta

Louhintatyö koostuu porauksesta, panostuksesta, räjäytyksestä sekä ylisuur-
ten lohcareiden rikotuksesta. Louhinta-alue merkitään maastoon varoituskyl-
tein, suurilla lohcareilla/kivillä ja maavallein.

Ennen porausta porausreikien paikat merkitään maastoon panostussuunni-
telman mukaisesti. Porausreikien määrään ja reikäväliin vaikuttavat mm. lou-
hittavan kallion laatu, irrotettava materiaalmäärä, käytettävä räjähdysaine se-
kä haluttu lohkar koko. Porauksessa käytetään hydraulisia, tela-alustaisia po-
ravaunuja, joissa on pölynkeräyslaitteisto. Poravaunu koostuu hydraulisesta
porauslaitteistosta ja kompressorista, joiden tarvitsema energia tuotetaan die-
selmoottorilla. Louhinnassa käytetään louhintaräjähteitä (esim. dynamiitti ja
kemiitti).

Mikäli räjäytyksistä syntyy esimurskaimen kitaa suurempia, tilavuudeltaan yli
0,5 m³:n kokoisia lohcareita, ne rikotetaan ennen murskausta hydraulisella,
kaivinkoneeseen tai esimurskaimeen liitetyllä iskuvasaralla.

Murskaus

Murskauksessa kiviaineksen raekokoa pienennetään vaiheittain haluttuun
raekokoon. Murskauslaitteisto koostuu useasta osasta. Siihen kuuluu
esimurskaus siirrettävällä esimurskaimella, välimurskain sekä jälkimurskaimia
1-2 kpl. Lisäksi laitokseen kuuluu kuljettimia ja tasoseuloja 1-3 kpl. Laitoksen
tarvitsemaa sähköä varten alueella on sähköliittymä tai laitoksen tarvitsema
sähkö tuotetaan aggregaatilla.

Murskattavan kiviaineksen syöttö murskaimeen tehdään kaivinkoneella tai
pyöräkuormaajalla. Valmiit murskelajikkeet siirretään murskauslaitokselta va-

rastokasoihin ja niistä kuorma-autoihin pyöräkuormaajalla. Valmiit tuotteet kuljetetaan alueelta kuorma-autoilla.

Louhittua ainesta murskataan ja varastoidaan lajeittain oton kuluessa käsittelyalueella. Varastokasoihin pyritään valmistamaan yhdellä toimintakerralla tuotteita noin vuoden tarpeiksi. Murskauslaitos täyttää Tielaitoksen julkaisun TIEL 2270006 määrittelemät B-luokan vaatimukset. B-luokan murskauslaitos on siirrettävä laitos, jossa pölyn haitallinen leviäminen ympäristöön on estetty kesäisin kastelemalla ja talvisin suojaamalla seulastot ja muut huomattavat pölylähteet peittein ja koteloinnein. Asfalttiasema on varustettu A-luokan ilmansuodattimella.

Toimintojen ajankohdat

Toimintaa voidaan harjoittaa alueella ympäri vuoden. Työtä voidaan tehdä viikon jokaisena päivänä ympäri vuorokauden. Suunnitelman mukaan murskaamista ja poraamista voidaan tehdä tarvittaessa klo 0-24 välisenä aikana maanantaista sunnuntaihin. Räjätystyöt suoritetaan valoisaan aikaan arkipäivinä maanantaita perjantaihin. Työ on lyhytaikaista. Kuormaaminen ja kuljetus tapahtuu kysynnän mukaan maanantaista sunnuntaihin klo 0-24 välisenä aikana.

Raaka-aineet ja polttoaineet

Toiminta-alueella tuotetaan kiviainesta keskimäärin 50 000 m³ vuodessa. Mursketuotteet varastoidaan louhosalueen vieressä.

Kevyttä polttoöljyä kuluu vuosittain keskimäärin 32 tonnia. Öljyä kuluu keskimäärin 1100 litraa vuodessa. Räjähdyksineen kulutus on arviolta keskimäärin 60 tonnia vuodessa. Räjähdeitä ei varastoida alueella vaan ne tuodaan paikalle jokaista räjäytyskertaa varten erikseen.

Murskauslaitoksen hydraulikkaöljyt, voiteluaineet sekä jäteöljyt varastoidaan lukittavassa teräskontissa. Polttoöljy säilytetään kaksoisvaippasäiliöissä (5 000 l ja 9 000 l).

Kaivannaisjätteiden jätehuolto

Otettavan kallioaineksen ja moreenin päällä olevat pintamaat (n. 80 000 m³ ktr) kuoritaan alueen reunoille. Kuorittua maata käytetään maisemointiin myöhemmässä vaiheessa.

Jätteitä syntyy ainoastaan murskauslaitoksen toiminnan aikana. Tavanomaisessa toiminnassa syntyy lähinnä sekajätettä ja pieniä määriä vaarallista jätettä. Öljynvaihdot yms. jätettä synnyttävät kaluston huoltotoimenpiteet suoritetaan muualla.

Kaikki jätteet lajitellaan ja kerätään niitä varten varattuihin keräysastioihin.

Päästöt ilmaan

Alueella toimivien koneiden polttomoottoreista syntyy päästöjä ilmaan. Ilmapäästöjen määrää minimoidaan koneiden ja laitteiden säännöllisellä huollolla ja kunnossapidolla.

Pölypäästöjä syntyy murskausprosessin eri vaiheissa ja jonkin verran murskeen siirrossa ja seulonnassa. Syntyvän pölyn määrään ja leviämiseen vaikuttavat useat tekijät, kuten murskauksessa ja seulonnassa valmistettavan tuotteen raekoko, raaka-aineen ominaisuudet, ilman suhteellinen kosteus ja tuuliolosuhteet. Pölyn leviämistä estetään olosuhteiden ja mahdollisuuksien mukaan kastelemalla käsiteltävä materiaali (murskauksessa) ja koteloimalla laitoksen kuljettimet ja seulat. Pölyämistä vähennetään myös pitämällä puotamiskorkeudet mahdollisimman pieninä. Alueen maapohjan pölyäminen estetään tarvittaessa kastelemalla tai suolaamalla. Varastokasojen pölyäminen riippuu varastoitavasta lajikkeesta. Sijoittamalla hienoimmat lajikkeet karkeampien lajikkeiden kasojen suojaan voidaan vähentää kasojen pölyämistä.

Melu

Melua aiheutuu ainoastaan silloin, kun alueella on toimintaa. Toiminnassa syntyy melua murskauksessa, kuljetuksissa ja kuormauksessa sekä seulonnassa. Merkittävä yksittäinen melunlähde on murskauslaitos. Kuormaus ja työkoneet voivat ajoittain nostaa melutasoa. Äänen kuuluvuus ympäristöön vaihtelee mm. sääolosuhteista ja vuorokaudenajasta riippuen.

Melun leviämisestään toimivat louhinnassa syntyvät kallioseinämät sekä louhintaluonon alueen länsipuolelle rakennettava meluvalli. Melun vähentämiseksi murskauslaitos sijoitetaan aina toiminnan aikana jo aikaisemmin muodostuneiden kallioseinämien suojaan. Meluhaittaa vähentävät osaltaan myös kaluston säännöllinen kunnossapito ja huolto ja muut laitetekniset ratkaisut.

Murskaus on kausittaista ja vuosittainen toiminta-aika on suhteellisen lyhyt. Toimintajaksoista ja esim. louhintaräjähdyksistä voidaan tiedottaa lähimpiä asukkaita etukäteen. Toiminta on mahdollista toteuttaa siten, että toiminnasta ei aiheudu melun ohjearvojen ylityksiä asutuksen kohdalla.

Tärinä

Alueella tehtävien räjäytysten aiheuttama tärinä leviää hetkellisesti lähiympäristöön. Tärinän vaikutusalue ja rakennuskohtainen tärinän ohjearvo voidaan laskennallisesti arvioida louhinnan suunnitteluvaiheessa. Tärinän suuruuteen vaikuttavat kallion tärinänjohtavuus, räjäytystapa, etäisyys räjäytyspisteestä havaintopisteeseen sekä räjäytyskentän koko. Kun nämä tekijät ja kohdekohtainen tärinän ohjearvo tunnetaan, voidaan laskea oikea räjähdysainemäärä.

Päästöt veteen ja maaperään

Toiminnassa ei synny päästöjä alueen vesistöihin. Toiminnassa ei synny hu-
levesiä. Alueelta pumpataan tarvittaessa sade- ja sulamisvesiä liettymistilalli-
sesta pumppukuopasta. Pumpattavat vedet imeytetään alueen eteläreunaan.
Murskausprosessissa ei synny jätevesiä. Sosiaalitulojen harmaavedet ja käy-
mälävedet johdetaan umpisäiliöön ja viedään jätevedenpuhdistamolle.

Alueen jälkihoito

Toiminnan loputtua kaikki rakennelmat ja laitteet puretaan ja viedään alueelta
pois ja alue siistitään. Mahdollisia alueelle jääviä pintamaita (ml. meluvallissa
olevat materiaalit) käytetään louhoksen reunojen luiskausten pyöristämiseen
ja loiventamiseen. Mahdollisuuksien mukaan verhoilumassojen pintaosaan si-
joitetaan kunntaa tai humuspitoisia massoja. Verhoiltujen penkereiden kasvit-
taminen tapahtuu heinäkavien siementen kylvämällä suojaverhoilun levityk-
sen jälkeen.

Lupa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta

Luvanhakija hakee maa-aineslain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa ottamistoi-
minta ja murskaus ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELYLupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireillä olosta on tiedotettu kuuluttamalla Tornion kaupungin
verkkosivuilla 31.12.2021-7.2.2022. Asiakirjat ovat olleet saatavilla myös Meri-
Lapin ympäristöpalvelujen toimistossa. Hakemuksen vireilläolosta on ilmoitettu
Lounais-Lappi lehdessä 5.1.2022.

Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti suunnitellun ottamisalueen naapuritulo-
jen maanomistajille. Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Tornionlaakson
Museolta sekä Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueelta.

Muistutukset ja lausunnot

Hakemuksesta on annettu yksi muistutus ja kaksi lausuntoa.

Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto 29.4.2022:Luonnonsuojelu

*Suunnitellulla Kuuselan maa- ja kiviainesten ottoalueella ei ole tiedossa olevia
luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 20-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa
rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti
suojeltavien lajien havaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4), luontodirektiivin*

(92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen pesäreviirejä (17.1.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

Kaavatilanne

Suunnitellulla maa-ainesten ottoalueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa. Voimassa olevassa Länsi-Lapin maakuntakaavassa suunniteltu maa-ainesten ottoalue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4507). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloustalouteen tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Edellä mainitussa maakuntakaavassa suunnitellun maa-ainesten ottoalueen kohdalle on osoitettu maa-ainesten ottoalue (EO 2412). Merkinnällä osoitetaan alueita soran tai muiden maa-ainesten ottoon varten. Kohdetta koskee kehittämisperiaate: Suunnittelussa otetaan huomioon alueen luonto- ja maisema-arvot. Haitallisia vaikutuksia pyritään lieventämään. Turvataan muinaismuistokohteen säilyminen.

Lisäksi edellä mainitussa maakuntakaavassa suunnitellulla maa-ainesten ottoalueella sijaitsee muinaismuistolain mukainen Tuhkamaan muinaismuistokohde (SM 3581). Kohdetta koskee kehittämisperiaate: Säilytetään muinaismuistolain mukaisesti.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunniteltu hanke ei vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa merkittävään tarkoitukseen. Suunnittelussa on otettava huomioon edellä mainitut kehittämisperiaatteet.

Soveltettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-aineslain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jolle siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-aineslain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka neljän 3 §:ssä mainitut muut ehdot, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Kiven louhinnan ja murskauksen suojaetäisyyksistä säännellään valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010). Asetuksen 3 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa alle 400 metrin päähän melulle tai pölylle erityisen alttiista kohteista, kuten sairaalasta, päiväkodista, hoito- tai oppilaitoksesta. Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyy-

dessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta.

Kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta

ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta häiriöille alttiissa kohteessa ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka vaarantaa 5 §:ssä tarkoitettun ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen.

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1 ja 2 mukaan vesitaloushankkeella on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.

Vesilain 2 luvun 15 § mukaan hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), kun pinta- tai pohjavedenotto ylittää 100 m³ vuorokaudessa. Ympäristöministeriön oppaassa Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön (Ympäristöministeriön julkaisu- ja, 2020:24) on ohjeistettu muun muassa pohjaveden pinnan päälle jätettävis- tä suojakerrospaksuuksista sekä jälkihoitotoimenpiteistä.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat:

Maa-ainesten ottamistoiminta

Maa-ainesten otossa tulee ottaa turvallisuusnäkökohdat huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähdyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Häiritsevä melu ja pöly tulee estää. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksen mukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Ottoalueen jyrkänteiden suojaaminen tulee tehdä riittävällä tavalla.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita.

Murskaustoiminta

Suunniteltu louhinta- ja murskaustoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Koska toimintaan kuuluu kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta, murskausvuorokausien määrä ylittää 50 vuorokautta suunnitellun toimintaiän aikana ja hakemuksen perusteella alueelle on lisäksi suunniteltu asfalttiasemaa sekä vastaanotettavan poistomaata, purkuasfalttia, -betonia ja -tiiltä, on toiminnalle haettu ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa (YSL (527/2014) 27 §).

ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä ja öljyjä kestäviä, eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

Pintavedet

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Vesien kulkureitin kuntoa tulee seurata säännöllisesti ja ojat kunnostaa tarvittaessa. Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja laadun tarkkailusta.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

ELY-keskus huomauttaa, että koska kyseessä on kalliokiviaineksen ottaminen louhoksessa ja louhinta ulottuu pohjaveden pinnan alapuolelle, tulee hankkeesta kertoa tiedot ainakin nykytilanteessa poispumpattavien vesien määrästä sekä tulevasta tilanteesta (eli paljonko vettä pumpataan louhoksesta pois, kun se on syvennetty alimpaan ottotasoon). Tämän perusteella hankkeesta arvioidaan alustavasti, onko kyseisessä tapauksessa tarpeen vesilain mukainen lupa.

Hankkeen kohdalla vesilain mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien sekä 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Näin ollen hankkeesta tulee tehdä vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi, ennen kuin toiminnalle myönnetään lupa.

Hakemuksessa ei ole esitetty tarkempia tietoja louhoksen vesitaloudesta eli mahdollisesta louhoksen tyhjentämisestä, louhoksen toiminnan aikaisesta kuivanapidosta tai louhokseen kertyvien vesien laadusta ja määrästä. ELY-keskus on pyytänyt hankkeesta vastaavalta täydennyksiä yllämainituista asioista. Toiminnanharjoittaja on selvittänyt hankkeen osalta 8.3.2022 päivätyssä hakemuksen täydennyksessä louhosalueelle kertyvien vesien määriä toiminnan eri vaiheissa seuraavanlaisesti:

Hakemuksen mukaan louhosalueelta pumpataan tarvittaessa sade- ja sulamisvesiä liettymistilallisesta pumppukuopasta. Pumpattavat vedet imeytetään alueen eteläreunaan. Hakemuksen mukaan toiminnan tarkkailu ja raportointi toteutetaan maa-aines- ja ympäristölupapäätösten mukaisesti. Hankkeesta vastaava on todennut, että alueella olevat ottoalueet pysyvät luontaisesti kuivana (alueilla alin ottamistaso on +22,0 metriä N2000). Hakemuksen mukainen maa-ainesten ottaminen toteutetaan laajentamalla nykyistä ottamisaluetta itä-kaakko-eteläsuuntaan ja syventämällä louhosta. Hakemuksen mukaan pohjaveden ylin korkeus alueella on +21,5 metriä ja suunniteltu alin ottamistaso +12,0 metriä (N2000), joten uuden alueen hyödyntämiseksi alue on pidettävä kuivana pumppaamalla.

Hankkeesta vastaavan antamien tietojen perusteella tulevaisuudessa louhos pidetään kuivana tuotannon ajan jatkuvalla pumppaamisella eikä varsinaisia suuritehoisia tyhjennyspumppauksia tarvitse suorittaa. Alue ei sijaitse pohjavesialueella, eikä hankkeesta vastaavan havaintojen mukaan alueelle kerry pohjavesiä, vaan alueelle kertyvät vedet ovat sade- ja sulamisvesiä. Tämän

hetkisen tiedon perusteella alueelle kertyvät vedet eivät juurikaan imeydy maaperään vaan poistuvat alueelta joko pintavaluntana tai pumppaamalla.

Alueen kuivanapitoon tarvittavan pumppauksen osuus vesimäärästä muuttuu ottamistoiminnan edetessä. Hankkeesta vastaava arvioi, että loppuvaiheessa, kun louhos on suurimmillaan (15 ha), koko alueelta pois-pumpattava vesimäärä vaihtelee kuukausittaisen keskiarvollisen sademäärän perusteella välillä 165-335 m³/vrk. Keskiarvollisesti louhoksen ollessa laajimmillaan päiväkohtainen pumppausmäärä olisi n. 258 m³/vrk.

Hankkeesta vastaavan antamien tietojen mukaan kuivanapidossa käytettävän pumpun pumppausteho on n. 122 m³/h eli n. 2940 m³/vrk.

Hankkeesta vastaavan antamien tietojen perusteella alue on kuiva, kallioinen kumpu, joka jatkuu haettavasta ottoalueesta pohjoisen ja etelän suuntaan moreenipeitteisenä kallioalueena. Alueen pohjois- ja länsipuolelta on kuivatettu metsätalouden tarpeita varten ja itäpuolelta kaivoksen tarpeita varten. Kyseisten alueiden kuivatusvedet johdetaan etelän suuntaan.

Louhoksesta pois-pumpattavat vedet johdetaan louhosalueen itäpuolella olevaan ojaan, josta ne ohjautuvat edelleen Iso Ruonaojaan.

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemukseen liittyvässä täydennyksessä esitettyjen tietojen perusteella mahdollinen pois-pumpattava pohjavesimäärä on tällä hetkellä alle 250 m³/d, jolloin tarve vesilain mukaisesta luvasta ei automaattisesti täytyisi.

Lupaharkinta tulee uudelleen ajankohtaiseksi siinä vaiheessa, kun otto ulottuu ylimmän mitatun pohjavesipinnan alapuolelle. Mikäli louhokseen alkaa kertyä pohjavettä ja pohjavesien pumppaaminen pois ottoalueelta on jatkuvaa, eli hanke vaatii kuivanapitoa jatkuvasti (vesilain (3 luku, 3 §:n kohta 2) tarkoittama kohta ”muutoin kuin tilapäisesti...”), toiminta voi vaatia vesilain mukaisen luvan. Lisäksi lupa voidaan vaatia myös siinä tapauksessa, jos tarkkailu osoittaa, että toiminnasta aiheutuu luonnon tai vesistön tilan huononemista (vesilain 3 luku, 2 §:n 1 momentin kohta 2).

Ympäristö- ja maa-ainesluvassa annettavien lupamääräysten tulee sisältää tarkkailuvelvoite, jonka perusteella mm. hankkeen ympäristö- ja kuivatusvaikutuksia sekä pois-pumpattavaa vesimäärää voidaan seurata. Tarkkailuvelvoitteen tulee sisältää mm. pohjaveden pinnantason tarkkailua ja veden laadun seuranta. Lisäksi ottoalueen kuivanapitoon liittyvien pois-pumpattavien vesien määrää tulee seurata vuorokausi/kuukausi/vuositasolla toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana.

Mikäli hankkeen tarkkailun yhteydessä havaitaan, että alueelta pois-pumpattavien pohjavesien määrä ylittää 250 m³/d tai pois-pumpattavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, saattaa tarve vesilain mukaiselle luvalla tässä vaiheessa aktivoitua.

Ottamisalueen suojaetäisyydet

Vakiintuneen käytännön ja ympäristöministeriön uuden maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten tehdyn oppaan (Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) suositusten mukaan tulisi jättää seuraavat suojaetäisyydet:

- naapuritilan rajaan vähintään 30 m
- asuttuun rakennukseen vähintään 300-600 m kallionottamisalueella (vähintään 500 m, jos alueelle tulee murskaamo)
- maantielle vähintään 50 m tien keskilinjasta

Jälkihoito

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä, ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä lupapäätöksessä. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitoita tehdään alueella oton edetessä vähintään hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi. Myös mahdollisesti vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulisi muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään kolmen metrin vesisyvytyteen saakka.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kuntta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Lapin ELY-keskus katsoo, että muualta tuotujen jälkihoitotöihin käytettävien maaainesten tulee olla puhtaita, ja niiden alkuperä tulee tarvittaessa pystyä osoittamaan.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää. Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24.)

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt seikat.

Ennen luvan myöntämistä ja toiminnan aloittamista tulee ottaa huomioon Tornionlaakson museon lausunto (annettu 7.2.2022) alueella tehtävästä arkeologisesta selvityksestä.

Lapin ELY-keskuksen lupahakemuksen täydennykseen perustuvan näkemyksen mukaan hanke ei tässä vaiheessa vaadi vesilain mukaista lupaa, sillä toiminnasta johtuvan louhosalueen kuivanapidon takia poispumpattavan pohjaveden määrä on alle 250 m³/vrk eikä kuivanapito ole välttämättä jatkuvaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee kuitenkin lupamääräyksissä määrätä, että louhosalueelta poispumpattavien vesien määrää ja laatua on tarkkailtava. Tarkkailusta saatujen tuloksien perusteella tarkastellaan, aktivoituuko vesilain mukaisen luvan tarve hankkeen aikana. ELY-keskus pyytää myös huomioimaan, että kun poispumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Lapin ELY-keskus korostaa, että vesilain mukainen luvantarpeen harkinta on tehty lupahakemuksen täydennyksessä annettujen tietojen pohjalta. Mikäli tiedot ovat oleellisesti muuttuneet lupaprosessin aikana, eivätkä ne enää vastaa täydennyksessä annettuja tietoja, tulee luvantarve arvioida uudelleen.

Lapin ELY-keskus myös muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maaaineslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammi-kuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivos toteaa muistutuksessaan (7.2.2022) seuraavaa:

Outokumpu Chrome Oy (Tila 241-406-88-18 Eljäjärvi) huomauttaa Kemin Ajotilaus Oy:n hakemukseen koskien maa-aineksen ottamista sekä louhintaa ja murskausta Keminmaan Tuhkamaassa tiloilla KTK Kuusela 241-406-37-21, Tuhkamaa 241-406-37-27 ja Tuhkamaa PR1 241-406-62-1 liittyen seuraavaa:

- *Outokumpu edellyttää tietoja alueella tehtävistä räjäytyksistä sekä ennakoilmoituksina että toteutuneina tietoina. Tieto on Outokummulle tärkeä mahdollisia ulkopuolisia yhteydenottoja varten. Outokumpu edellyttää myös, että käytetyistä räjähdysainemääristä pidetään kirjaa ja ne toimitetaan pyynnöstä Outokummulle tiedoksi.*

Hakijan esittämät poikkeavat toiminta-ajat huomioiden Outokumpu näkee, että toiminnan meluntorjuntaan on kiinnitettävä erityistä huomiota ja että poikkeuksellisena ajankohtina tapahtuvat räjäytykset ja muut melua aiheuttavat toimet olisi hyvä tiedottaa etukäteen toiminnasta aiheutuvan ympäristömelun vaikutuspiirissä oleville.

- *Alueen toiminta vaikuttaa Outokummun Kemin kaivoksen rikastushiekka-altaan 6 ympärysojaan, johon hakijan alueelta tällä hetkellä johdetaan vesiä useasta avo-ojasta. Ympärysoja laskee lopulta Iso-Ruonaojaan. Kemin kaivos purkaa ympäristölupansa mukaisesti vesiä samaan ojaan. Kaivoksen purkuvesille on asetettu luparajat ja lupaehtojen täyttymistä seurataan säännöllisillä tarkkailunäytteillä. Alueella olevien muiden toimijoiden aiheuttamien kuormitusten alkuperän määrittämiseksi Outokumpu edellyttää vesienlaadun tarkkailua ja tulosten ja vesimäärien raportointia hakijan alueelta rikastushiekka-altaan 6 ympärysojaan virtaavista vesistä (mm. sulamisvedet, prosessivedet, sadevedet).*

Rikastushiekka-altaan 6 ympärysojaan johdettavista vesistä on hakijan määritettävä laatu tiedot (vähintään: pH, tyyppi, fosfori, kloridi, kiintoaine, sähkönjohtavuus) ja arviot vesimääristä (m³) toiminnan aikana kerran kuu-kaudessa. Outokumpu tarvitsee tiedot käyttöönsä, jotta niiden perusteella voidaan laskea, mikä osa rikastushiekka-altaan 6 ympärysojaan ja sieltä edelleen Iso-Ruonaojaan laskettavasta kuormituksesta on peräisin Kemin kaivoksen toiminnoista ja mikä osa maa-ainesottamoiden toiminnoista. Veden laatu- ja pumppaustiedot pyydetään toimitettavan analyysien valmistuttua.

- *Hakija on ilmoittanut tarvittaessa alueen sade- ja sulamisvesien käsitteilyn tapahtuvan liettymistilallisen pumppukuopan kautta, josta vedet imeytetään alueen eteläreunaan. Alueen itäreunassa on kuitenkin tällä hetkellä useita avo-ojia, joista johdetaan vesiä rikastushiekka-allas 6:n ympärysojaan, joka laskee Iso-Ruonaojaan. Alueelta johdettavat vedet ovat aika-ajoin selvästi kiintoainespitoisia. Outokumpu näkee, että näiden purkuojien kuormitukseen ja rakennemateriaalien soveltuvuuteen on kiinnitettävä huomiota vesistövaikutusten vähentämiseksi.*
- *Outokummun näkemyksen mukaan eri toiminnanharjoittajilla, jotka purkavat vesiä rikastushiekka-altaan 6 ympärysojaan ja lopulta Iso-Ruonaojaan ja Hepolahteen, tulisi olla samankaltaiset laatuvaatimukset purkuvesille.*

- Hakija on huomionnut lupahakemuksessa pölynhallintatoimet hyvin. Kaivosalueella ja sen läheisyydessä on paljon pölyämistä aiheuttavaa toimintaa ja kerrannaisvaikutuksen pienentämiseksi kaikkien toimijoiden on huolehdittava pölyämisen vähentämistoimista. Erityisen tärkeää pölynhallinnan toteuttaminen on kuivina ajanjaksoina.
- Liikenne alueelle ja Elijärventien liikenneturvallisuus on huomioitava toiminnan suunnittelussa ja työn aikana.

Tornionlaakson museon lausunto 7.2.2022

Kiinteistöjen KTK Kuusela 241-406-37-21 ja Tuhkamaa 241-406-37-27 luoteisnurkassa sekä on Tuhkamaa PRI 241-406-62-1 lounaisnurkassa on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös Tuhkamaa W (tunnus muinaisjäänösrekisterissä 241010136). Alue on potentiaalista, erityisesti varhaismetallikautisten, muinaisjäänösten löytöaluetta.

Hakemuksen liitteissä (2, 3) määritelty uusi ottoalue on noin 200-450 metrin päässä Tuhkamaa W kohteesta, eikä maa-aineksen otto näin vaikuta kyseiseen muinaisjäänöskohteeseen. Liitekartoilta käy ilmi tulevien suojavallien sekä maakaatopaikan sijainnit. Tuhkamaan maa-aineksen oton alue on korkeussijainniltaan potentiaalinen ennestään tuntemattomille kiinteille muinaisjäänöksille (30 m mpy). Inventoinnit alueella ovat myös vanhentuneita. Näiden seikkojen vuoksi tulee maanoton aiemmin kaivamattomilla alueella tehdä arkeologin suorittama maastotarkastus mahdollisten aiemmin tuntemattomien muinaisjäänöskohteiden varmistamiseksi. Maastotarkastus voidaan tehdä Tornionlaakson museon arkeologin toimesta virkatyönä kevään/alkukesän 2022 aikana, kunhan sääolosuhteet sen mahdollistavat. Tämän jälkeen voidaan antaa koko suunnitellun maanoton alueen kattava lausunto arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ja sen huomioimisesta lupa-asiassa. Ennen Tornionlaakson museon arkeologin tekemää tarkastusta ja lausuntoa, soranottoa ei voi ulottaa kiinteistölle.

Tornionlaakson museon lausunto 14.6.2022

”...Tornionlaakson museon arkeologi on suorittanut Tuhkamaassa suunnitellun maa-aineksen ottamisen alueella maastotarkastuksen 1.6.2022. Alueen toiminta on ristiriidassa maa-aines- ja ympäristölupahakemuksessa esitettyjen suunnitelmien kanssa. Suunnitelmassa esitetty toiminta oli jo edennyt ennen maastotarkastuksen suorittamista, eikä arkeologi pystynyt tarkastamaan maastoa maavallien ja raskaiden metsänhoidollisten maanmuokkausten takia. Mitään säilynyttä arkeologisiin jäännöksiin viittaavaa ei havaittu.

Alueella ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäänöksiä, joilla olisi vaikutuksia maa-aineksen ottamiseen liittyvän ympäristöluvan myöntämiseen. Maanotossa on kuitenkin huomioitava, että muinaismuistolain (MML) 14§ mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäänöksen kohdalta heti keskeytettävä, otettava yh-

teyttä alueelliseen vastuumuseoon, eli Tornionlaakson museoon ja MLL 11§ mukaisesti haettava kajoamislupaa Museovirastolta.

Lähialueella sijaitseva muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinais-jäännös Tuhkamaa W (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 241010136) tarkastettiin ja havaittiin koskemattomaksi.”

Hakijan vastine

Kemin Ajotilaus Oy on todennut 24.5.2022, ettei sillä ole huomauttamista annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Arkeologisesta tutkimuksesta on sovittu Torniolaakson museon kanssa ja tarkastus on tehty 1.6.2022.

Maastokäynti ottamisalueella

Ympäristöpäällikkö Maikkula tutustui alueeseen 15.6.2022. Alue sijaitsee toiminnassa olevalla ottamisalueella, joka määrittää voimakkaasti maisemaa. Uudella ottoalueella oli maavalleja, alueelta oli jo osin poistettu pintamaita. Osa alueesta oli metsää.

RATKAISUOSA

VIRANOMAISEN RATKAISU

Meri-Lapin ympäristölautakunta on tutkinut hakemuksen ja myöntää Kemin Ajotilaus Oy:lle:

- I) maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan 1 192 000 k-m³ maa-ainesten (kalliokiviaines, sora ja moreeni) ottamiseen tilalta KTK Kuusela 241-406-37-21
- II) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan kalion louhintaan ja murskaukseen.

Toiminnalle myönnetään myös ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n mukainen lupa aloittaa toiminta ennen päätöksen lainvoimaisuutta määrätyn vakuuden (10 000 euroa) asettamisen sekä aloituskatselmuksen jälkeen.

Ottamisalueelle tulee olla riidaton kulku. Liikenne alueelle ja Elijärventien liikenneturvallisuus on huomioitava toiminnassa.

Toimintaa tulee harjoittaa hakemuksessa ja toiminnanharjoittajan ELY-keskukselle antamissa selvityksissä esitetyn mukaisesti sekä noudattaen seuraavia lupamääräyksiä siinäkin tapauksessa, että hakemuksessa esitetty olisi ristiriidassa lupamääräysten kanssa:

LUPAMÄÄRÄYKSET

Maa-ainesten määrä ja alueen rajat

1. Lupa koskee otettavan maa-ainesten kokonaismäärää 1 192 000 k-m³ kymmenen vuoden aikana. Ottamistoiminnan tulee tapahtua suunnitelma-
piirustusten mukaisesti kaivualueen rajauksen sisällä. Varsinaisen otta-
misalueen pinta-ala on noin 15 hehtaaria (MAL 11 §)
2. Alin ottamistaso on +12,0 m (N2000). Ottajalla tulee olla aina tiedossa hy-
väksytty ottamistaso. (MAL 11 §)
3. Pohjaveden pinnan taso tulee olla hakijan tiedossa. Mikäli vettä joudutaan
pumppaamaan pois louhoksesta, pumppausmäärän tulee olla alle 250
m³/vrk. Mikäli pohjaveden pinta on oletettua ylempänä ja louhokseen ker-
tyy vettä pumppausmäärän ollessa alle 250 m³/vrk, tulee asiasta ilmoittaa
välittömästi lupaviranomaiselle asian uudelleen käsittelemiseksi. Tiedot
pohjaveden pinnan tasosta sekä alueelta pois johdettavan veden määräs-
tä ja laadusta toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä. (MAL 11 §, VNA
926/2005 6 §, YSL 17 §)
4. Sallittu ottamistaso ja ottamisalueen rajat on merkittävä selkeästi näkyviin.
Merkinnät tulee olla käytettävissä koko ottamistoiminnan ajan. (MAL 11 §)
5. Maa-ainesten ottamisalue on järjestettävä siten, että alue on turvallinen
siellä liikkujille ottamistoiminnan aikana. Jyrkät rinteet on suojattava siten,
että putoamisvaaraa ei ole. (MAL 11 §) Liikenne alueelle ja Elijärventien
turvallisuus on huomioitava toiminnan suunnittelussa ja alueella työsken-
neltäessä.
6. Ottamisalueen ja naapurikiinteistöjen rajan väliin tulee jättää vähintään 30
metrin koskematon suojavyöhyke. Kuitenkin ottamisalue voidaan yhdistää
jo ottamistoiminnassa oleviin tiloihin. Yhdistämisestä on sovittava naapuri-
kiinteistöjen omistajan kanssa, mikäli kiinteistö ei ole hakijan omistukses-
sa. Suojaetäisyyden lähimpään asuttuun rakennukseen tulee olla vähin-
tään 500 metriä ja maantielle vähintään 50 metriä keskilinjasta. Toiminnas-
ta ei saa aiheutua haittaa naapurituloille. Toiminnasta ei saa myöskään ai-
heutua varaa tiealueelle tai tien käyttäjille. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §)
7. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä
muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännök-
sen kohdalta heti keskeytettävä, otettava yhteyttä Tornionlaakson muse-
oon. (MAL 3, 11 §)

Aloituskatselmus

8. Luvanhaltijan on sovittava valvontaviranomaisen kanssa aloituskat-
selmuksen pitämisestä. Ottamistoimintaa ei saa aloittaa ennen kuin

aloituskatselmus on pidetty. Tällöin tulee seuraavat toimenpiteet olla tehtyinä:

- ottamisalue merkittynä maastoon
- sallittu ottamistaso (N2000) merkittynä ottamisalueelle korkeusmerkinnöin
- maa-ainesten oton aloittamiskohtiin merkittynä sallittu ottamistaso (N2000)
- pohjaveden havaintoputki asennettu ja sekä pohjaveden pinnan korkeus (N2000) ja laatu tutkittuna ja kirjattuna
- pohjaveden pinnan korkeuden perusteella päivitetty suunnitelma
- vaaditut vakuudet jätetty. (VNA 926/2005 6 §)

Maa-aineksen louhinta, ja murskaus ja käsittely

9. Alueella saa tehdä porausta, räjäytystä, louhintaa ja murskausta arkipäivisin maanantaista perjantaihin klo 6-22 välisenä aikana pois lukien yleiset juhlapäivät. Kuormaaminen ja kuljetus ovat sallittuja arkipäivisin klo 6-22 välisenä aikana sekä lauantaisin ja sunnuntaisin klo 7-18. (YSL 52 §, NaapL 17 §, VNA 800/2010 8 §)
10. Räjäytykset on mitoitettava ja räjäytysaineet valittava niin, että räjäytyksistä ja niistä aiheutuvasta tärinästä ei aiheudu vahinkoa tai haittaa alueen ulkopuolelle. Räjäytysten suunnittelussa huomioidaan, että kiviainesta ei sinkoudu missään tilanteessa naapurituloille. Toiminnanharjoittaja on vastuussa mahdollisten vahinkojen selvittämisestä, korjaamisesta ja korvaamisesta. Tarvittaessa tulee käyttää tärinämittareita. Räjäytyksistä on lisäksi toimitettava ennakoilmoitus sekä toteutuneet tiedot Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivokselle. (YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)
11. Alueelta otettua maa-ainesta voidaan murskata hakemuksen mukaisesti. Murska tulee sijoittaa alueelle siten, että pöly- ja meluvaikutus lähialueille minimoidaan. (YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §, VNA 800/2010 §3)
12. Luvanhaltijan tulee huolehtia siitä, että kaikki alueella toimivat urakoitsijat ovat tietoisia tässä päätöksessä annetuista lupamääräyksistä. (MAL 11 §, YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §)

Vesien johtaminen ja tarkkailu

Lupamääräyksen 13 muutos, MELAYMP 19.5.2026 § 47

13. Toiminta-alueelta poistettavat louhoksen kuivatusvedet tulee johtaa liettymistilallisen pumppukuopan, *joka sijaitsee louhoksen koilliskulmassa, kautta purkuojaan, joka kulkee tilan KTK-Kuusela 241-406-37-21 koillisosassa, tilojen 241-406-83-4 Toimela ja KTK-Kuusela 241-406-37-21 rajalla sekä tilan 241-406-83-4 Toimela läpi Iso-Ruonanojaan*. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään, tulvan vaaraa tai vettymistä, *haitallista padotusta tai vahinkoa alapuolisille maille tai rakenteille*.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava ojien kunnossapidosta sekä hoidosta. Louhoksesta pumpattavien vesien määrästä (m^3) tulee pitää kirjaa uudesta ojastosta kuukausittain. Kesäkuun (30.6.) 2027 loppuun saakka toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle kuukausittaiset vesien pumppausmäärät, ja tämän ajankohdan jälkeen kuukausittaiset vesimäärät tulee ilmoittaa vuosiraportoinnin yhteydessä valvontaviranomaiselle.

Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivokselle tulee lisäksi kuukausittain ilmoittaa rikastushiekka-allas 6 ympärysojaan johdettavien vesien määrä (m^3). Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivokselle tulee ilmoittaa uuden ojalinjaston kautta louhoksesta johdettavien vesien määrä (m^3) kuukausittain. Vanhasta ojalinjasta ei tule johtaa louhokselta kuivatusvesiä Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivoksen rikastushiekka-altaan 6 ympärysojaan uuden ojalinjan käyttöönoton jälkeen. Mikäli louhosvesiä halutaan myöhemmässä vaiheessa johtaa uudestaan Kemin kaivoksen alueelle, tulee toiminnanharjoittajan hakea ympäristöluvan muutosta.

Lietetila sekä ojaston selkeytysrakenteet tulee mitoittaa siten, että veden viipymä altaassa ja rakenteissa on riittävän suuri esimerkiksi kiintoaineksen poistamiseksi vedestä. Mikäli myöhemmässä vaiheessa todetaan vesiensuojelurakenteiden olevan riittämättömät, esimerkiksi viipymän olevan altaassa ja rakenteissa liian pieni vesimäärään nähden, tulee toiminnanharjoittajan tehdä tarvittavat muutokset, eli uusia rakenteita tai muuta vastaavaa, haitan estämiseksi. Tarvittaessa valvontaviranomainen voi vaatia ulkopuolisen tahon tekemään selvityksen tai antamaan lausunnon esimerkiksi vesiensuojelurakenteiden toimivuudesta tai niihin tarvittavista muutostöistä.

Lietymistilan sekä selkeytysrakenteiden pohja tulee rakentaa siten, että niistä on mahdollista poistaa kertyvä liete. Liete tulee sijoittaa siten, että se ei pääse valumaan ojiin tai pölyämään kuivattuaan. Vesien johtamisjärjestelyjen toimivuutta on seurattava säännöllisesti ja erityisesti ylivirtaamakaudella sekä rankkasateiden aikana, ja rakenteita tulee huoltaa ja tyhjentää säännöllisesti. Rakenteiden huoltotoimenpiteistä tulee pitää kirjaa. Huoltotoimenpiteet tulee toimittaa valvontaviranomaiselle vuosiraportoinnin yhteydessä.

Mikäli oja on tarpeen leventää, tulee ne tehdä uhanalaisen lajin pesimäajan pesimäajan (1.5.–31.8.) ulkopuolella. Ojalinjan leventämisessä tulee huomioida penkereiden suojaustoimet niin, että voimakas virtaus ei huuhto niitä ja lisää kiintoainekuormitusta ylivirtaamakausina.

Mikäli vesien johtamisesta aiheutuu ennalta arvaamattomia seurauksia, luvan saajan on viivytyksettä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. *Toiminnanharjoittaja on vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista, ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.* (MAL 11 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §, LSL 69, 70 § ja VL luku 3)

Lupamääräyksen 14 muutos, MELAYMP 19.5.2026 § 47

14. *Uuteen ojalinjastoon johdettavan veden laatua tulee tutkia kuukausittain aikana, jolloin vesiä johdetaan Iso Ruonanojaan, kesäkuuhun 2027 asti. Poisjohdettavasta vedestä tulee tutkia pH, typpi, fosfori, kloridi, kiintoaine ja sähköjohtavuus ja tulokset tulee toimittaa Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivokselle kerran kuukaudessa ja valvontaviranomaiselle. Mikäli kesäkuun (30.6.) 2027 jälkeen todetaan, että louhoksesta poisjohdettavat vedet eivät ole vaikuttaneet Kemin kaivoksen Iso Ruonanojan alajuoksun ja/tai Hepolahden tarkkailupisteisiin merkittävästi, voidaan tarkkailu lopettaa, jos olosuhteet louhoksella pysyvät ennallaan. Kuitenkin mikäli louhoksesta poisjohdettavasta vedestä todetaan ilmenevän vaikutuksia myöhemmin Kemin kaivoksen tarkkailupisteillä Iso Ruonanojan alajuoksulla, tulee jatkaa kuukausittaista tarkkailua lupamääräyksen tämän kappaleen mukaisesti.*

Kesäkuun (30.6.) 2027 jälkeen, mikäli louhoksesta poisjohdettavat vedet eivät ole merkittävästi vaikuttaneet alapuolisiin tarkkailupisteisiin ja olosuhteet louhoksella ovat pysyneet samoina, kerran vuodessa kesäkuussa tai aikana, jolloin näytteenotto on mahdollista, tulee ottaa kaksi vesinäytettä seuraavista näytteenottopaikoista: selkeytsrakenteiden jälkeisestä ojavedestä ja Iso Ruonanojaan purkavasta vedestä. Näytteistä tulee tutkia pH, typpi, fosfori, kloridi, kiintoaine ja sähköjohtavuus.

Lisäksi kerran vuodessa kesäkuussa tai aikana, jolloin näytteenotto on mahdollista, tulee alueelta poisjohdettavasta vedestä louhoksen koilliskulmassa sijaitsevasta pumppukaivosta tutkia *kiintoaine*, lämpötila, haju, pH, sähkönjohtavuus, sameus, sulfaatti, kokonaistyyppi, fosfori, ammonium, nitraatti, CODMn, kloridi ja öljyhiilivedyt (C10-C40, määritysraja 50 µg/l).

Näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien mukaisesti. Analyysivalikoimaa ja tarkkailua voidaan tarkistaa lupa-aikana. Analyysitodistus toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä. (MAL 11 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

15. Ottamistoiminnassa tulee huolehtia, että alue ei lammikoidu missään vaiheessa. (MAL 3, 11 §)

16. Pohjavedenpinnan korkeus tulee olla hakijan tiedossa. Pohjaveden pinnan korkeus tulee määrittää luotettavasti ottamisalueelle asennettavasta havaintoputkesta ennen ottamistoiminnan aloittamista. Lisäksi pohjaveden pinnan korkeus määritetään kolme kertaa vuodessa (kevällä, kesällä ja syksyllä). Pohjaveden pinnan mittaustiedot (N2000) kirjataan ja toimitetaan valvontaviranomaiselle sekä Lapin ELY-keskukselle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Pohjaveden havaintoputki tulee asentaa sopivaksi katsottuun paikkaan ja havaintoputken tiedot (putkikortti) tulee toimittaa valvontaviranomaiselle sekä Lapin ELY-keskukselle. (MAL 3, 11 §, VNA 926/2005 6 §, YSL 17 §)
17. Pohjaveden laatu tulee tutkia asennettavasta pohjaveden havaintoputkesta ennen ottamistoiminnan aloittamista. Lisäksi pohjaveden laatu tutkitaan jatkossa vuosittain kesäkuussa. Pohjavesinäytteestä tutkitaan seuraavat parametrit: lämpötila, haju, väri, sameus, happi, pH, sähkönjohtavuus, permanganaattiluku/TOC, nitraatti, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, sulfaatti, kloridi, rauta, mangaani ja öljyhiilivedyt C5-C40 (määritysraja vähintään 50 µg/l). Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa analyysivalikoimaa sekä ja analyysitiheyttä. (MAL 11 §, YSL 17 §)

Turvallisuus ja onnettomuuksien ennalta ehkäiseminen

18. Toiminnanharjoittajan on nimettävä asiantunteva henkilö, joka vastaa toiminnan suunnittelusta, tarkkailusta, kirjanpidosta sekä ympäristöhaittojen torjunnasta. Vastuuhenkilön yhteystiedot on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelulle. Nämä yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina. (VNA 926/2005 6 §)
19. Paikat, joissa käsitellään, tankataan ja säilytetään öljyä tai muuta maaperän tai pohjaveden kannalta vaarallista ainetta, samoin mahdollisten työkoneiden säilytysalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja. Öljyjen käsittely- ja tankkauspaikkojen tulee olla katettuja. Satunnaisetkaan päästöt eivät saa päästä maaperään ja sitä kautta pohjaveteen. Ennen tiiviiden alustojen rakentamista, tulee niiden rakenne hyväksyttävä luvan valvojalla. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)
20. Polttoaineiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden pääsy maaperään sekä pohja- ja pintavesiin on estettävä tehokkaasti. Öljytuotteita tai muita ympäristölle haitallisia aineita ei saa varastoida alueella. Öljytuotteita ei saa tuoda alueelle ilman valvojan hyväksymiä suojarakenteita. Mahdollisista suojarakenteista tulee esittää suunnitelma ympäristöpalveluille ennen niiden hyväksymistä. Mikäli alueelle tuodaan tilapäisesti koneiden tankkausta varten polttoainetta, tulee polttoainesäiliöt varustaa ylitäytönestimillä, laponestolla ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä. Öljyä ja öljyistä vettä ei saa laskea maaperään, vaan öljyinen aines on toimitettava hyväksytyyn öljyisen jätteen vastaanottoon. Toiminta-alueella

on oltava riittävästi kemikaalivuotojen torjuntakalustoa (imeytysainetta sekä välineitä maahan valuneen aineen poistamiseksi välittömästi tiiviille reunalliselle alustalle). (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

21. Työkoneita ei saa huoltaa tai pestä toiminta-alueella. Alueella ei saa varastoida tai säilyttää ottamistoimintaan liittymättömiä koneita tai laitteita. Toiminta-aikojen ulkopuolella koneita ja laitteita ei saa varastoida alueella. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)
22. Jos tapahtuu öljy-, kemikaalivuoto tai muu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava tapahtuma (kuten pölyä, melua tai muuta päästöä ympäristöön lisäävä häiriö), on välittömästi ryhdyttävä torjuntatoimiiin, joilla vaara pilaantumisen leviämisestä saadaan poistettua. Häiriöstä johtuvaa päästöä aiheuttava toiminta on keskeytettävä heti ja häiriö on korjattava ennen toiminnan jatkamista. Lisäksi tulee ryhtyä toimiin häiriöstä mahdollisesti aiheutuneen maaperän tai vesien pilaantumisen tai roskaantumisen puhdistamiseksi. Jos toiminnanharjoittaja ei itse kykene varmasti torjumaan maaperän ja pohjaveden pilaantumista tai muuta vaaratilannetta, sen on heti hälytettävä pelastuslaitos apuun. Öljyvahingosta, jossa torjuntatoimet ovat tarpeen, on viipymättä ilmoitettava pelastuslaitokselle. Toiminnanharjoittajalla on oltava esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle ennen asianmukaiseen jatkokäsittelyyn toimittamista.

Häiriötapahtumasta on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluille mahdollisimman pian. Maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta tapahtumasta on ilmoitettava mahdollisimman pian myös Lapin ELY-keskukselle. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

Jätteet

23. Jätehuolto on järjestettävä niin, ettei toiminnasta aiheudu epäsiisyyttä, roskaantumista tai haittaa ympäristölle. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei saa polttaa tai haudata jätteitä. Ongelmajätteitä ei saa varastoida alueella. Jätteet tulee toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottoipaikkaan. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)
24. Alueelle ei saa tuoda ottamisalueen ulkopuolelta ylijäämämaita tai muita jätteiksi luokiteltavia materiaaleja. (MAL 3, 11 §, YSL 17 §)

Melu ja pöly

25. Toimintaa voi olla alueella arkisin (ma-pe) klo 6-22, lisäksi lauantaina ja sunnuntaina voi olla aineksen kuljetusta klo 7-18. Toimintaa ei saa harjoittaa yleisinä juhlapyhinä. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §)
26. Melulähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueelle niin, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön. Melutaso ei saa toimin-

nan johdosta ylittää minkään kuuden tunnin jakson aikana klo 7-22 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq} -arvoja: 55 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 45 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella eikä klo 22-7 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq} -arvoja: 50 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 40 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella. Tarvittaessa melutaso on valvontaviranomaisen määräyksestä varmistettava mittauksin. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §, VNA 993/1992 2 §)

27. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta pölyhaittaa tai muita haitallisia päästöjä ilmaan. Pölyn sitomiseen on kiinnitettävä huomiota. Tarvittaessa pölyämistä estetään työteknisillä ratkaisuilla, kasojen sijoittelulla ja kastelemalla vedellä. Tarvittaessa hiukkaspitoisuus on varmistettava mittauksin. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §, VNA 79/2017)
28. Laitteistojen pölynsuojaus on pidettävä kunnossa. Pölylähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Ellei haitallista pölyämistä voida muutoin estää, pölyä aiheuttava toiminta on keskeytettävä. (MAL 11 §, YSL 7, 52 § VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

Vuosittainen ilmoitus ja raportointi

29. Maa-ainesluvan haltijan on tehtävä vuosittain tammikuun loppuun mennessä maa-ainelain 23 a §:ssä mainittu ilmoitus edellisenä vuonna otettujen ainesten määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään NOTTO-tietokantaan. (VNA 926/2005 9 §)
30. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa laitoksen toiminnasta. Edellistä vuotta koskeva vuosiyhteenvedo on toimitettava vuosittain maaliskuun loppuun mennessä Meri-Lapin ympäristöpalveluille. Vuosiyhteenvedosta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat tiedot:
- alueelta louhitun kiviaineksen määrä ja toteutunut louhintasyvyys
 - murskatun kiviaineksen määrä
 - louhinnan ja murskauksen tuotantopäivät ja toiminta-ajat (pvm ja lukumäärät ja työskentelyajat)
 - räjäytysten ajankohdat ja käytetyt räjähdysainemäärät
 - tiedot alueelta poistoimitetun murskeen määrästä
 - tiedot varastossa olevasta murskatun ja murskaamattoman kiviaineksen määrästä vuoden lopussa
 - toiminnassa syntyneiden jätteiden määrät ja jätteiden toimituspaikat
 - polttoaineiden laatu ja käyttömäärät
 - toiminnan tarkkailusta saadut mittaus- ja tutkimustulokset (mm. lähtevän veden laatu, louhoksesta pumpatut vesimäärät ajankohtineen, kalliopohjaveden pinnan taso)

- vahingot, häiriö- ja poikkeustilanteet sekä korjaavat toimenpiteet.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa raportointivelvoitteita. Lisäksi Outokumpu Chrome Oy:n Kemin kaivoksen kanssa tulee sopia tarkemmin tarkkailu-, ilmoitus- ja raportointikäytännöistä. (YSL 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

Maisemointi ja jälkihoito

31. Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava koko alueella luvan voimassaoloaikana välittömästi ottotoiminnan päätyttyä.

Ottamisalueen reunojen luiskaukset on mukautettava ympäristöön sopiviksi leikkauskuvissa esitetyjä periaatteita ja kaltevuutta käyttäen, pääsääntöisesti 1:3 tai loivemmiksi. Myös mahdolliset vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulee muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään kolmen metrin vesisyvyyteen saakka. Jo louhinnan suunnitteluvaiheessa on huolehdittava, että naapuritilojen raja on riittävä suojaetäisyys ja luiskat ovat mahdollista toteuttaa 1:3 kaltevuudella. Luiskien verhoilussa voidaan käyttää pääsääntöisesti vain alueen kiviainesta. Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista tarvittaessa hyödyntää muutakin pilaantumaton kiviainesta.

Toiminnan päätyttyä tulee ottamisalueen reuna-alueilla olla mahdollista turvallinen jalankulku. Ottamisalueen lopulliset turvarakenteet tulee olla sellaiset, etteivät ne vaadi valvontaa ja kunnossapitoa.

Alue on siistittävä toiminnan lopettamisen yhteydessä. Alueelle ei saa jättää varastokasoja lupa-ajan päättyessä. Alueella olevat tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee pehmentää toiminnan loputtua.

Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta kuorittuja pintamaita käyttäen. Ennen aikaista pintamaan ja puuston poistamista on vältettävä. Pintamaiden varastointika tulisi olla mahdollisimman lyhyt (suositus 2-3 vuotta), sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti.

Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista hyödyntää muutakin pilaantumaton eloperäistä/humusmateriaalia, kuten maatunut turve, pintaverhoukseen. Mahdollinen soravaltainen ydinvyöhyke peitetään 20-50 cm hiekkakerroksella. Hiekkakerroksen päälle on laitettava noin 10 cm kerros humusta kasvukerrostta varten. Tämän jälkeen pintamateriaali (kangashumus ja rikastumiskerros) sekoitetaan esimerkiksi äestämällä hiekkakerroksen päälle tai hiekkamailla suoraan hiekkaan noin 20 cm:n paksuiseksi kasvualustaksi.

Muualta tuotujen jälkihoitotöihin käytettävien maa-ainesten tulee olla puhtaita ja niiden alkuperä pitää tarvittaessa pystyä osoittamaan.

Alue tulee metsittää. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Mäntyä voidaan istuttaa noin 2 500 kappaletta hehtaarille ja lisäksi esimerkiksi rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa yhteensä noin 500 kappaletta hehtaarille. Hakija voi myös esittää maisemointisuunnitelman Meri-Lapin ympäristölautakunnan hyväksyttäväksi vähintään kuusi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä ja jälkihoitotöiden aloittamista. Alueelle soveltumaton käyttö tulee estää. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

32. Ennen lopputarkastusta on luvanhaltijan laadittava mittaustulosten perusteella alueelta kartta ja leikkauspiirustukset toteutuneista ottamistasoista sekä luiskien kaltevuuksista. Aineisto luovutetaan valvontaviranomaiselle viimeistään kaksi viikkoa ennen lopputarkastusta. (MAL 3, 11 §)
33. Viimeistelytöiden jälkeen, ennen lupa-ajan päättymistä, on luvanhaltijan pyydettävä lopputarkastusta. (VNA 926/2005 6 §)

Paras käyttökelpoinen tekniikka ja ympäristön kannalta paras käytäntö

34. Toiminnanharjoittajan on seurattava toimialaansa liittyvien tekniikoiden kehittymistä ja otettava niitä soveltuvin osin käyttöön, jos näin voidaan vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen syntymistä tai edistää jätteen hyötykäyttöä. (YSL 8, 52 §)

Vakuus

Ennen maa-ainesten ottamistyön aloittamista luvanhaltijan on annettava Tornion kaupungille lupamääräyksien noudattamiseksi maa-ainelain 12 §:n mukainen **149 600 euron** vakuus. Vakuuden suuruus kallionottamisalueilla perustuu ottamisalueen pinta-alaan 6 000 euroa/hehtaari ja lisäksi otettavaksi esitettyyn maa-ainesten ottamismäärään $1\,192\,000 \text{ k-m}^3 \times 0,05 \text{ euroa/m}^3$. Vakuuden tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes kaikki vaaditut jälkihoitotyöt on lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuuden on oltava yksilöity tätä lupaa koskeväksi. Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa vakuussummaa. (Maa-ainestaksa, voimassa 1.10.2020 lähtien)

Hakijan on asetettava lisäksi lupamääräysten muuttamisen varalle **10 000 euron** vakuus (MAL 21 §).

TOIMINTAA KOSKEVIA MUITA SÄÄDÖKSIÄ

Alueelle suunniteltu mahdollinen asfalttijätteen vastaanotto, puhtaiden maa- ja kiviainesten vastaanotto, lajittelu, jalostaminen ja varastointi sekä maankaato-

paikka vaativat ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan. Siirrettävä asfalttiasema vaatii rekisteröinti-ilmoituksen. (YSL 27,116 §)

Toiminnassa tulee noudattaa, mitä valtioneuvoston asetuksessa VNA 800/2010 kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta säännellään.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUVAN MUUTTAMINEN

Lupa on voimassa **30.6.2032** asti. Mikäli toiminta olennaisesti muuttuu tai laajenee, on toiminnalle haettava uusi lupa.

RATKAISUN PERUSTELUT

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 6 §:n mukaan maa-aineslupa on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Maa-aineksia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Tämän hetkisen tiedon mukaan määräysten mukainen toiminta täyttää maa-aineslain ja sen nojalla annettujen säädösten vaatimukset ja toiminnassa voidaan noudattaa, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään. Edellä mainitun perusteella maa-aineslupa myönnetään.

Muistutusten ja lausuntojen huomioiminen

Tornionlaakson museon lausunto on otettu huomioon lupaharkinnassa ja lupamääräyksessä 7.

Lapin ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 3, 5, 6, 8, 11, 13, 15, 18,19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32 ja 33.

Outokumpu Chrome Oy:n lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 5, 10, 13, 14, 27 ja 28.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräykset 1-3, 6, 8, 29 ja 30

Lupamääräykset on annettu lupapäätöksen valvonnan toteuttamiseksi. Lupamääräykset ovat tarpeen myös luvanhaltijan omavalvonnan ja selvilläolovelvollisuuden toteuttamiseksi.

Lupamääräykset 4-11, 25-28 ja 31

Lupamääräykset on annettu toiminnasta lähikiinteistöille ja mahdollisesti häiriintyvillä kohteilla aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 7

Lupamääräys on annettu muinaismuistolain mukaisten arvojen turvaamiseksi.

Lupamääräykset 5, 12 ja 18

Maa-ainesten ottamisen vastuuhenkilöstä ja alueen merkitsemisestä on määräykset turvallisuussyistä.

Lupamääräykset 2-3, 13-17, 19-22 ja 39

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi maaperän sekä pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi. Pohjaveden pinnan taso tulee olla selvillä, jotta alueelle jää riittävä suojakerrospaksuus eikä alue lammikoidu. Pilaantuneen maaperän puhdistamistapauksissa ELY-keskus on toimivaltainen viranomaisena.

Lupamääräykset 23 ja 24

Lupamääräykset on annettu jätteistä mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 31,32 ja 33

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi alueen jälkihoidon ja maisemoinnin onnistumiseksi.

Sovelletut säännökset

Maa-aineslaki (555/1981) 1 - 6, 10 - 13, 16b, 19 - 21 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 7, 16, 17 §

Valtioneuvoston asetus melutason ohjearvoista (993/1992)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (79/2017)

Maa-aineslain edellyttämistä tarkastus- ja valvontatehtävistä suoritettavat maksut, (hyväksytty Meri-Lapin ympäristölautakunnassa 25.8.2020, voimaantulo 1.10.2020)

Valtioneuvoston asetus VNA 800/2010 kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta

KÄSITTELYMAKSU JA VALVONTAMAKSU SEKÄ NIIDEN MÄÄRÄYTYMINEN (MAL 23 §)

Lupapäätöksen maksu määräytyy Meri-Lapin ympäristöpalveluiden maa-ainestaksan mukaan. Taksan 2 §:n mukaan suunnitelman tarkastuksen perusmaksu on 300 euroa ja lisäksi lupahakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan 0,015 euroa/m³ kuitenkin siten, että tarkastus- ja valvontamaksuissa 500 000 m³ ylittävältä osalta otetaan huomioon vain puolet (§ 8).

Lupapäätöksen tarkastamisesta on luvan haltijan suoritettava **12 990 euroa**.

Taksan 6 §:n mukaan ottamisalueen rajakiinteistöjen kuulemisesta peritään 45 euroa jokaista kuultavaa kiinteistöä kohti, kuitenkin enintään 300 euroa/hakemus. Hakemuksen johdosta on lähetetty 14 kirjettä ottamisalueen rajakiinteistöjen omistajille. Hakemuksen kuulemisesta on luvan haltijan suoritettava 300 euroa.

Yhteensä lupapäätöksen käsittelymaksu on **13290 euroa**. Lasku lähetetään erikseen Tornion kaupungin rahatoimistosta.

Ottamisen valvonnasta on luvan saajan suoritettava vuosittain Meri-Lapin ympäristöpalveluille luvan voimassaoloaikana taksan 4 §:n mukaisena valvontamaksuna **4230 euroa** (0,005 euroa/m³ otettavaksi sallitun maa-aineksen kokonaismäärän mukaan). Valvontamaksu on maksettava, kunnes lupamääräykset ovat tulleet täytetyksi ja loppukatselmus on pidetty, vaikka luvan voimassaoloaika olisikin kulunut umpeen tai lupa olisi peruttu (taksa 5 §). Vuosittaiset taksojen tarkistukset saattavat aiheuttaa muutoksia edellä mainittuihin valvontamaksuihin. Mikäli aluetta ei ole jälkihoidettu luvan voimassaoloajan päättymiseen mennessä, peritään valvontamaksu luvan voimassaoloajan päättymisen jälkeen kaksinkertaisena.

PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan 5.7.2022. Tieto päätöksestä annetaan kuulutuksella, joka julkaistaan Tornion kaupungin verkkosivuilla 5.7.2022. Kuulutus ja päätös liitteineen ovat nähtävillä valitusaikana 5.7.-11.8.2022 Tornion kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.tornio.fi>kuulutukset sekä pyydettyä Meri-Lapin ympäristöpalveluiden toimistossa (Seminaarinkatu 18, Tornio).

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta maa-ainelain 20 §:n mukaisesti Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta viimeistään 4.8.2022. Valitusosoitus on liitteenä.